

Miljøvernforbundet Hønefoss

Deres ref

Vår ref
18/5115-4

Dato
2. mai 2019

Svar på henvendelse om kontrollutvalget kan granske enkeltpolitikere

Vi viser til henvendelse 26. november 2018. I henvendelsen bes det om en uttalelse om kontrollutvalgets rettslige adgang til å kontrollere/granske enkelte folkevalgte.

Departementet gir i dette brevet uttrykk for sitt syn på hvordan reglene på generelt grunnlag er å forstå. Vi tar dermed ikke konkret stilling til den saken som henvendelsen tar utgangspunkt i.

Utgangspunktet for kontroll- og tilsynsansvaret i kommunene følger av kommuneloven § 76. Etter denne bestemmelsen har kommunestyret det øverste tilsynet med den kommunale forvaltning, og kan forlange enhver sak lagt fram for seg til orientering eller avgjørelse. Det kan omgjøre vedtak av andre folkevalgte organer eller administrasjonen i samme utstrekning som disse kunne omgjøre vedtaket selv.

Etter kommuneloven § 77 nr. 1 skal kommunestyret velge et kontrollutvalg til å forestå det løpende tilsyn med den kommunale forvaltning. Kontrollutvalget har enkelte definerte oppgaver som følger av loven. Det skal påse at regnskapene blir betryggende revidert, at det foretas forvaltningsrevisjon og at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper, jf. § 77 nr. 4 og 5.

Kontrollutvalgets oppgaver er nærmere beskrevet i Ot.prp. nr. 42 (1991–1992) side 196:

Kontrollutvalgets oppgaver ligger i dets funksjon som tilsyns- og kontrollorgan. Det innebærer at dette organet skal påse at organisasjon, saksforberedelse og beslutningsprosess i de politiske organer og administrasjonen fungerer på en måte som garanterer oppfyllelse av alle

faglige krav og ivaretar grunnleggende rettssikkerhetssyn overfor kommunene/fylkeskommunens innbyggere og andre som berøres av vedtakene.

Kontrollutvalgets oppgaver gjelder ifølge denne uttalelsen overfor «politiske organer og administrasjonen». Dette peker i retning av at kontrollutvalget ikke har kontrolloppgaver overfor den enkelte folkevalgte utøvelse av sine rettigheter og plikter i et kollegialt, folkevalgt organ, men at kontrollen skal rettes mot de folkevalgte organene som sådan.

En slik tilnærming er også i overensstemmelse med den øvrige systematikken i loven. Departementet viser i den forbindelsen til møteprinsippet i § 30 nr. 1. Denne bestemmelsen slår fast at folkevalgte organer behandler sine saker og treffer sine vedtak i møter. Dersom det vil være aktuelt for kontrollutvalget å kontrollere saksbehandling eller vedtak som er truffet av et folkevalgt organ, peker også denne bestemmelsen i retning av at kontrollen må rettes mot organet som sådan.

Departementet antar på denne bakgrunnen at kontrollutvalget ikke har myndighet til å kontrollere hvordan de enkelte folkevalgte utøver sine rettigheter og plikter som sådan i et kollegialt, folkevalgt organ.

Dette kan stille seg annerledes i de tilfellene en avgjørelse er truffet av en enkelt folkevalgt, utenfor et kollegialt, folkevalgt organ. Loven åpner i noen tilfeller for at enkeltpersoner vil kunne få delegert myndighet til å treffe vedtak i saker. Dette gjelder blant annet ordføreren med hjemmel i kommuneloven § 9 nr. 5 og lederen av faste utvalg med hjemmel i § 9 nr. 4. I disse tilfellene er det den enkelte folkevalgte som må være ansvarlig for den saksbehandlingen som foretas og de vedtakene som treffes. Det er neppe grunn til å tro at denne typen avgjørelser skulle være unndratt fra kontrollutvalgets myndighetsområde av den grunn at de er truffet av en enkelt folkevalgt.

I disse tilfellene legger departementet derfor til grunn at kontrollutvalget har myndighet etter § 77 nr. 1.

Med hilsen

Siri Halvorsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Erland Aamodt
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer